

2017 SPRAWOZDANIE ROCZNE

PANORAMA
ROKU

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej gwarantem ochrony prawa Unii dla 500 mln obywateli

curia.europa.eu

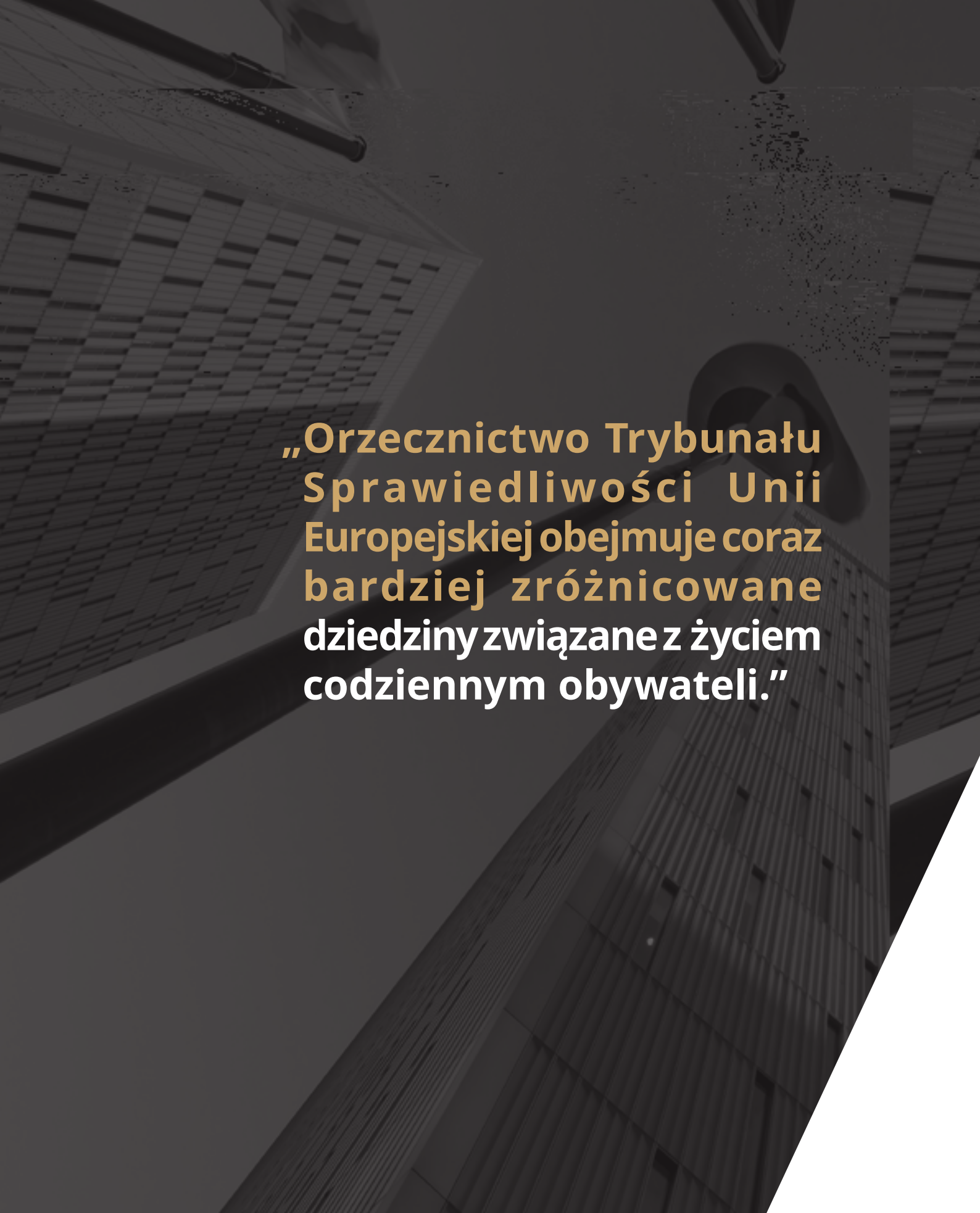
20 **SPRAWOZDANIE**
17 **ROCZNE**
PANORAMA
ROKU

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest jedną z siedmiu instytucji europejskich.

Jako organ sądowy Unii ma on za zadanie zapewniać poszanowanie prawa europejskiego poprzez czuwanie nad jednolitą interpretacją i jednolitym stosowaniem traktatów. Za pomocą swojego orzecznictwa instytucja ta przyczynia się do ochrony wartości Unii i współtworzy konstrukcję europejską.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej składa się z dwóch sądów: „Trybunału Sprawiedliwości” i „Sądu Unii Europejskiej”.

Przedmowa prezesa	5
1/ Rok 2017 w błyskawicznym skrótce	A/ Rok w ilustracjach 7 B/ Rok w liczbach..... 14
2/ Działalność sądownicza	A/ Powrót do najważniejszych wyroków z tego roku 17 B/ Kluczowe dane liczbowe dotyczące działalności sądowniczej.....
3/ Rok otwartości i wymiany	
4/ Administracja w służbie sprawiedliwości	
5/ Spojrzenie w przyszłość	56
6/ Śledzenie aktualności dotyczących instytucji	58

**„Orzecznictwo Trybunału
Sprawiedliwości Unii
Europejskiej obejmuje coraz
bardziej zróżnicowane
dziedziny związane z życiem
codziennym obywateli.”**

PRZEDMOWA PREZESA

Rok 2017 był okazją do świętowania 60. rocznicy podpisania traktatów rzymskich zarówno dla instytucji Unii, jak i dla państw członkowskich. W związku z tym z inicjatywy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu odbyło się spotkanie prezesów sądów konstytucyjnych i sądów najwyższych państw członkowskich poświęcone tematyce europejskiego wymiaru sprawiedliwości realizowanego w ramach sieci współpracy.

W tym kontekście w kwietniu 2017 r. pod egidą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej utworzona została Sieć Sądownicza Unii Europejskiej (SSUE) w celu wzmocnienia współpracy między Trybunałem a sądami krajowymi, w trosce o zapewnienie wysokiej jakości europejskiego wymiaru sprawiedliwości. Utworzona w ten sposób wielojęzyczna platforma służy wzajemnemu pogłębianiu wiedzy na temat orzecznictwa Unii i państw członkowskich oraz zacieśnianiu dialogu między Trybunałem a sądami krajowymi. Ów dialog, który od czasu podpisania traktatów założycielskich jest prowadzony w ramach procedury odesłań prejudycjalnych, będącej prawdziwym filarem systemu sądniczego Unii, jest odtąd kontynuowany również w sposób mniej sformalizowany, w ramach SSUE.

Co się tyczy orzecznictwa, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wiele wyroków odnoszących się bezpośrednio do problemów obywateli. Można tu wymienić w szczególności wyroki dotyczące noszenia chusty islamskiej w miejscu pracy, praw

pasażerów lotniczych, usługi Uber Pop, polityki imigracyjnej czy też dowodu wadliwości szczepionki. Wszystkie te wyroki świadczą między innymi o tym, że orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie ogranicza się już do sfery gospodarczej, ale obejmuje coraz bardziej zróżnicowane dziedziny związane z życiem codziennym obywateli.

Jeśli chodzi o statystykę, to do Trybunału Sprawiedliwości i Sądu wniesiono rekordową liczbę 1656 spraw. Do samego Trybunału Sprawiedliwości wpłynęło aż 739 spraw, w tym 533 wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Nie licząc około czterdziestu podobnych spraw dotyczących praw pasażerów lotniczych w przypadku odwołania lub znacznego opóźnienia lotu, statystyki wskazują, że istnieje równowaga między sprawami wniesionymi (739) a sprawami zakończonymi (699) w roku 2017. Z kolei Sąd zwiększył produktywność o blisko 20% w stosunku do 2016 r. (895 zakończonych spraw), skracając przy tym znacząco średni czas trwania postępowania (około 16 miesięcy, czyli 40% mniej niż w 2013 r.).

W październiku 2017 r. Fundacja Księżnej Asturii przyznała Unii Europejskiej nagrodę „zgody” za jej „unikatowy model integracji ponadnarodowej”. Nagroda ta, uznawana za odpowiednik Pokojowej Nagrody Nobla w krajach hiszpańskojęzycznych, ma na celu uhonorowanie wkładu Unii i jej instytucji w zachowanie pokoju i upowszechnianie wartości, takich jak wolność, prawa człowieka i solidarność. W obliczu utrzymującego się zagrożenia terroryzmem na świecie, kryzysu migracyjnego i spadku poczucia tożsamości Fundacja ta przypomina wszystkim tym, którzy pracują i działają na rzecz Europy, o konieczności pełnego zaangażowania się w obronę tych podstawowych wartości, aby zapobiec powtórzeniu się dramatu II wojny światowej oraz aby zapewnić pokój i pomyślność ludziom na kontynencie europejskim.

Koen **LENAERTS**
Prezes Trybunału
Sprawiedliwości Unii Europejskiej

1

**Rok
2017**

**W BŁYSKAWICZNYM
SKRÓCIE**

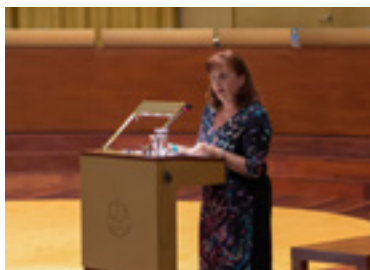
ROK W ILUSTRACJACH

Styczeń

11 stycznia

Konferencja upamiętniająca 10. rocznicę przystąpienia Bułgarii i Rumunii do Unii Europejskiej

Bułgaria i Rumunia oficjalnie przystąpiły do Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia 2007 r. w ramach piątego rozszerzenia Unii. Trybunał upamiętnił dziesiątą rocznicę tego wydarzenia, organizując konferencję, w której uczestniczyły zaproszone osobistości, jak też członkowie sądów i personelu.

31 stycznia

Wyrok Lounani

Wniosek o udzielenie azylu złożony przez osobę, która uczestniczyła w działaniach sieci terrorystycznej może zostać odrzucony, nawet jeśli wnioskodawca osobiście nie dopuścił się aktów terrorystycznych, nie podlegał do ich popełnienia ani nie uczestniczył w ich popełnianiu (C-573/14) ([zob. strona 17](#)).

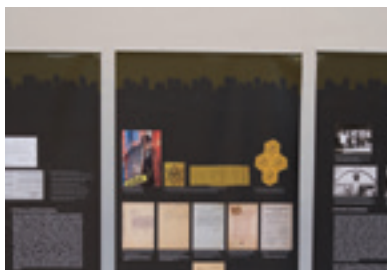

Luty

1 lutego

Wernisaż wystawy „Between Shade and Darkness: los Żydów z Luksemburga w latach 1940–1945”

Dla upamiętnienia ustanowionego przez Narody Zjednoczone Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu Trybunał gościł wystawę przygotowaną przez Musée national de la Résistance w Esch-sur-Alzette (Luksemburg), której tematem jest los wspólnot żydowskich z Luksemburga w okresie okupacji nazistowskiej, wydalanie Żydów z kraju i ich deportacja do gett, obozów koncentracyjnych i obozów zagłady.

9 lutego

Wniesienie do Trybunału sprawy IR

Czy organizacja katolicka może **zwolnić** pracownika zatrudnionego na stanowisku kierowniczym ze względu na zawarcie przez niego drugiego małżeństwa po rozwodzie (C-68/17)?

9 lutego

Oficjalne przekazanie „L’Erma di Socrate”

Trybunał przyjął rzeźbę z kolekcji Farnese, wypożyczoną przez Narodowe Muzeum Archeologiczne w Neapolu. Pochodząca z III w. n.e., replika oryginalnej statuy z brązu, datowanej na IV w. p.n.e., przedstawia wypowiedziane przez Sokratesa zdanie pochodzące z dialogu Platona „Kriton”: „Od zawsze jest w stanie przekonać mnie jedynie takie rozumowanie, które zgodnie z moim tokiem myślenia wydaje mi się najlepsze”. Zdanie to symbolizuje absolutną wolność umysłu filozofa, ograniczoną jedynie poszanowaniem prawa, w dowód czego zgadza się on ponieść śmierć, aby nie naruszyć praw stanowiących przez miasto, mimo że są one niesprawiedliwe.

14 marca

Wyroki G4S Secure Solutions oraz Bougnaoui i ADDH

Przedsiębiorstwo może zakazać swym pracownikom mającym bezpośredni kontakt z klientami noszenia widocznych **symboli politycznych, światopoglądowych lub religijnych**, pod warunkiem że zakaz ten jest podyktowany spójną i systematyczną i przewidzianą w regulaminie pracowniczym polityką wewnętrzną (C-157/15) i (C-188/15) ([zob. strona 22](#)).

15 marca i 14 września

Nowi członkowie Trybunału Obrachunkowego i Komisji

W dniu 15 marca członek Trybunału Obrachunkowego **Juhan Parts** (Estonia) złożył uroczystą przysięgę przewidzianą w traktatach.

W dniu 14 września przysięgę złożyli również: inny członek Trybunału Obrachunkowego, **Ildikó Gáll-Pelcz** (Węgry), a także członek Komisji Europejskiej **Mariya Gabriel** (Bułgaria), obejmująca tekę „Gospodarki i społeczeństwa cyfrowego”.

Na uroczystym posiedzeniu przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej członkowie Trybunału Obrachunkowego i Komisji zobowiązali się do wypełniania obowiązków wynikających z pełnionych przez nich funkcji.

27 marca

Forum Sędziów i 60. rocznica podpisania traktatów rzymskich

Trybunał zaprosił prezesów krajowych sądów konstytucyjnych i sądów najwyższych. Spotkanie miało na celu wspieranie prawdziwego europejskiego wymiaru sprawiedliwości w ramach sieci współpracy oraz podkreślenie znaczenia wkładu, jaki w ciągu 60 lat współpracy europejskiej wniosły w nią sądy krajowe, które jako pierwsze stosują prawo Unii ([zob. strona 41](#)).

15–22 kwietnia

Wizyta oficjalna w Stanach Zjednoczonych

Delegacja Trybunału Sprawiedliwości udała się z wizytą do Stanów Zjednoczonych w ramach „Forum Luksemburskiego 2017” w celu kontynuowania zapoczątkowanego prawie 20 lat temu dialogu z partnerami amerykańskimi ([zob. strona 43](#)).

4 maja

Wyrok Pešková i Peška

Zderzenie samolotu z ptakiem stanowi okoliczność nadzwyczajną, która może zwolnić przewoźnika lotniczego z obowiązku wypłaty odszkodowania w wypadku **znacznego opóźnienia lotu** (C-315/15) ([zob. strona 19](#)).

21-24 maja

Wizyta oficjalna w Finlandii

Delegacja Trybunału Sprawiedliwości udała się do Finlandii w celu odbycia spotkania z członkami sądu najwyższego, sądu w Helsinkach, Europejskiej Agencji Chemikaliów, najwyższego sądu administracyjnego, a także z prezydentem Republiki Finlandii, Saulim Niinistö.

24-28 maja

Wizyta oficjalna we Włoszech

Delegacja Trybunału Sprawiedliwości udała się do Włoch z oficjalną wizytą, w ramach której spotkała się z członkami trybunału konstytucyjnego, naczelnej rady sądownictwa, rady stanu, rady prezesów sądów administracyjnych, najwyższego trybunału kasacyjnego, a także z prezydentem Republiki Włoskiej, Sergiem Mattarellim.

8 czerwca

Objęcie funkcji przez nowego sędziego Sądu

W ramach drugiego etapu reformy struktury sądowniczej instytucji zaprzysiężony został **Colm Mac Eochaidh** (Irlandia), a tym samym liczba sędziów Sądu zwiększyła się do 45.

11-13 czerwca

Wizyta delegacji Sądu w sądach najwyższych Szkocji (Edynburg)

W ramach zacieśniania współpracy z sądami konstytucyjnymi i sądami najwyższymi państw członkowskich delegacja Sądu udała się do Szkocji, gdzie złożyła wizytę w Court of Session i High Court of Justiciary (Edynburg).

21 sierpnia**Wniesienie do Trybunału sprawy Google**

Francuska rada stanu zwróciła się do Trybunału z pytaniem o zakres terytorialny obowiązku **usunięcia łączy** odsyłających do danych osobowych (C-507/17).

4 października**Objęcie funkcji przez nowego sędziego Sądu**

Kontynuacja drugiego etapu reformy: przysięgę złożył **Geert De Baere** (Belgia). Liczba sędziów w Sądzie zwiększyła się zatem do 46.

16 października**Wizyta oficjalna w Europejskim Trybunale Praw Człowieka**

W ramach długotrwałej współpracy Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejski Trybunał Praw Człowieka spotykają się regularnie, w Luksemburgu lub w Strasburgu, w celu wymiany poglądów na temat rozwoju orzecznictwa w zakresie praw podstawowych. W tym roku delegacja Trybunału Sprawiedliwości złożona z prezesa, wiceprezesa i dziewiętnastu członków udała się do Strasburga, aby wziąć udział w posiedzeniach roboczych z członkami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

26 października**Wniesienie do Trybunału sprawy Blaise i in.**

Sprawa dotyczy zezwolenia na wprowadzenie do obrotu **glifosatu** i podnosi kwestię wiarygodności oraz bezstronności przeprowadzanej przez Komisję procedury oceny (C-616/17).

Listopad // Grudzień

27 listopada

Wniesienie do Trybunału sprawy M.A. i in.

High Court (Irlandia) zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o wyjaśnienie konsekwencji **Brexitu** dla określania państwa członkowskiego właściwego do rozpatrzenia wniosku o udzielenie azylu (C-661/17).

1 grudnia

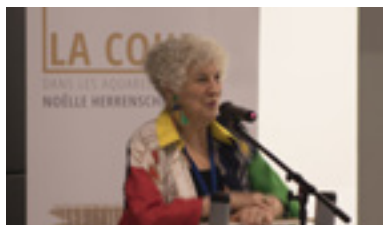
Konferencja upamiętniająca 100. rocznicę niepodległości Finlandii

Deklaracja niepodległości Finlandii została przyjęta przez fiński parlament w dniu 6 grudnia 1917 r. Dla uczczenia 100. rocznicy tego wydarzenia członkowie Trybunału Sprawiedliwości i Sądu zaprosili szereg osobistości i przedstawicieli fińskiego personelu do uczestnictwa w konferencji w wielkiej sali rozpraw.

7 grudnia

Wernisaż wystawy „Trybunał w akwarelach Noëlle Herrenschmidt”

W związku z ukazaniem się materiałów z forum „Europejski wymiar sprawiedliwości w ramach sieci współpracy gwarancją wysokiej jakości systemu wymiaru sprawiedliwości” w galerii Trybunału zorganizowano wystawę francuskiej akwarelistki i reporterki Noëlle Herrenschmidt, która zrealizowała zbiór akwareli podczas Forum Sędziów w dniu 27 marca, z okazji 60. rocznicy podpisania traktatów rzymskich ([zob. strona 41](#)).

14 grudnia

Wniesienie do Sądu sprawy Luksemburg/Komisja

Luksemburg zwrócił się do Sądu o wydanie orzeczenia w przedmiocie indywidualnej interpretacji podatkowej, jaką państwo to wydało na rzecz spółki **Amazon** (T-816/17).

20 grudnia

Wyrok Asociación Profesional Elite Taxi

Oferowana przez przedsiębiorstwo **Uber** usługa kojarzenia niezawodowych kierowców z klientami należy do usług w dziedzinie transportu, a państwo członkowskie może uzależnić jej świadczenie od uzyskania licencji (C-434/15) ([zob. strona 24](#)).

B ROK W LICZBACH

Budżet instytucji w 2017 r.

399

milionów euro

Ze statystycznego punktu widzenia rok 2017 odznaczył się bardzo intensywną działalnością sądowniczą. Całkowita liczba spraw wniesionych w 2017 r. (1656 spraw) była nieco wyższa od liczby spraw wniesionych w 2016 r., a liczba spraw zamkniętych w 2017 r. pozostała na wysokim poziomie (1594 sprawy).

To obciążenie pracą znalazło też odbicie w działalności służb administracyjnych, które wspierają na co dzień sądy.

75

sędziów

pochodzących z 28 państw
członkowskich

11

rzeczników generalnych

2174

urzędników i innych
pracowników

40%

850
mężczyzn

60%

1324
kobiety

Rok sądowy (oba sądy łącznie)

1656

spraw wniesionych

1594

sprawy rozstrzygnięte

154 336

pism procesowych wpisanych do rejestrów
sekretariatów

Średni czas trwania postępowań

16,3

 miesiąca

Trybunał
Sprawiedliwości 16,4 miesiąca
Sąd 16,3 miesiąca

Odsetek pism procesowych złożonych za pośrednictwem e-Curia

Trybunał Sprawiedliwości: **73%**
Sąd **83%**

Liczba kont dostępu
do e-Curia **4354**

Liczba państw członkowskich
korzystających z e-Curia **28**

2801

komunikatów
sądowych
opublikowanych
w Dzienniku
Urzędowym Unii
Europejskiej

Służby językowe

Będąc wielojęzyczną instytucją sądowniczą, Trybunał musi być w stanie rozpoznać sprawę bez względu na język urzędowy Unii, w którym została ona wniesiona, a następnie zapewnić rozpowszechnienie swojego orzecznictwa we wszystkich językach urzędowych.

24

potencjalne języki postępowań, czyli 552 możliwe kombinacje językowe

609

„prawników lingwistów” do tłumaczenia dokumentów pisemnych

23

wydziały językowe

1 135 000

stron przetłumaczonych przez służbę tłumaczeń

Zmniejszenie potrzeb tłumaczeniowych

w 2017 r. (wewnętrzne środki oszczędnościowe)

410 000

stron

Liczba stron do przetłumaczenia

1 115 000

696

rozpraw i posiedzeń, na których skorzystano z tłumaczenia symultanicznego

74

tłumaczy konferencyjnych obsługujących rozprawy i spotkania

Dialog i wymiany

2228

sędziów krajowych goszczonych w Trybunale w ramach seminariów, szkoleń, wizyt i staży

Okolo

20 000

gości przyjętych przez Trybunał

- prawnicy
- dziennikarze
- studenci
- obywatele

72

wydarzenia protokolarne

2 / Działalność sądownicza

A POWRÓT DO NAJWAŻNIEJSZYCH WYROKÓW Z TEGO ROKU

Prawa i obowiązki migrantów

Od 2015 r. Europa stoi w obliczu poważnego kryzysu migracyjnego, leżącego u źródeł licznych pytań. Do Trybunału Sprawiedliwości kilkakrotnie zwracano się o zbadanie spraw dotyczących wniosków o udzielenie azylu i związanych z nimi procedur.

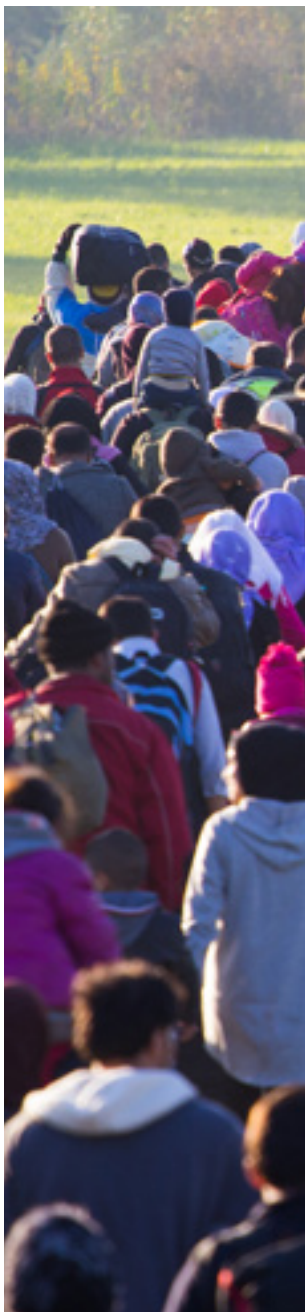

W odpowiedzi na wniosek przedstawiony przez sąd belgijski Trybunał Sprawiedliwości uznał, że państwa członkowskie nie są zobowiązane do przyznawania **wiz humanitarnych** osobom, które pragną następnie złożyć w danym państwie **wniosek o udzielenie azylu**. Prawo Unii przewiduje możliwość przyznania wizy krótkoterminowej (maksymalnie na 90 dni) ze względów humanitarnych. Zakresem prawa Unii nie jest zatem objęty wniosek o przyznanie wiz złożony przez syryjską rodzinę w belgijskiej ambasadzie w Bejrucie (Liban) w celu wyjazdu do Belgii i ubiegania się w tym państwie o azyl, co wiąże się z pozostaniem tamże przez okres dłuższy niż 90 dni. Natomiast państwa członkowskie mogą przyznawać takie wizy na podstawie prawa krajowego.

→ wyrok X i X z dnia 7 marca 2017 r., C-638/16 PPU

W innej pochodzącej z Belgii sprawie Trybunał Sprawiedliwości wyjaśnił, że wniosek o udzielenie azylu może zostać odrzucony, jeśli wnioskodawca uczestniczył w **działaniach grupy terrorystycznej**. Osoba ubiegająca się o azyl nie musi konieczne osobiście dopuścić się aktów terrorystycznych, podlegać do ich popełnienia ani uczestniczyć w ich popełnianiu. W sprawie tej osoba ubiegająca się o azyl została skazana w Belgii na karę pozbawienia wolności za uczestnictwo w działaniach belgijskiej komórki „islamistycznej grupy bojowników marokańskich”. Osoba ta brała czynny udział w organizowaniu komórki wysyłającej ochotników do Iraku oraz w nielegalnym przekazywaniu paszportów.

→ wyrok Lounani z dnia 31 stycznia 2017 r., C-573/14

Prawo Unii określa także zasady rozdziału między państwa członkowskie odpowiedzialności za rozpatrywanie wniosków o udzielenie azylu (rozporządzenie „Dublin III”).

W ramach kryzysu migracyjnego w latach 2015–2016 liczni migranci przekraczali granice Unii przez Chorwację, która organizowała wówczas ich przekazywanie do innych państw członkowskich. Trybunał Sprawiedliwości potwierdził, że nawet w wypadku dużego napływu migrantów państwo członkowskie, w którym nastąpiło pierwsze wejście na teren Unii Europejskiej, pozostaje właściwe do **rozpatrzenia wniosków o udzielenie azylu** złożonych później w innych państwach członkowskich. Nawet jeśli to państwo członkowskie zorganizowało przekazanie obecnych na jego terytorium migrantów do innego państwa członkowskiego, przekroczenie zewnętrznej granicy tego państwa stanowi pierwsze nielegalne przekroczenie zewnętrznej granicy państwa członkowskiego.

→ wyroki A.S. i Jafari z dnia 26 lipca 2017 r., C-490/16 i C-646/16

Rozporządzenie Dublin III przewiduje terminy służące przyspieszeniu procedury azylowej, także na korzyść osoby ubiegającej się o azyl. I tak państwo członkowskie, w którym został złożony wniosek o udzielenie azylu i które uważa, że do rozpatrzenia tego wniosku właściwe jest inne państwo członkowskie, dysponuje trzymiesięcznym terminem na zwrócenie się do tego drugiego państwa członkowskiego o przejęcie osoby ubiegającej się o azyl. Trybunał Sprawiedliwości orzekł zatem, że osoba ubiegająca się o azyl może powoływać się przed sądem na okoliczność, że państwo członkowskie, w którym złożyła ona wniosek o azyl, stało się odpowiedzialne za rozpatrzenie tego wniosku ze względu na **upływ** wskazanego **terminu**. To samo tyczy się sześciomiesięcznego terminu, w ramach którego państwo członkowskie może **przekazać osobę ubiegającą się o azyl** do innego państwa członkowskiego, w sytuacji gdy to drugie państwo zgodzi się na jej przejęcie. Państwo członkowskie, które nie przekazało osoby ubiegającej się o azyl we wskazanym terminie, staje się odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl.

→ wyrok Mengesteab z dnia 26 lipca 2017 r., C-670/16

→ wyrok Shiri z dnia 25 października 2017 r., C-201/16

Trybunał Sprawiedliwości zbadał wreszcie ważność decyzji w sprawie **kwot migrantów**, przyjętej przez Radę Unii głosami większości państw członkowskich w 2015 r. Celem tej decyzji jest pomoc Włochom i Grecji w uporaniu się z dużym napływem migrantów poprzez relokację 120 000 z nich do innych państw członkowskich. Słowacja i Węgry, które głosowały przeciwko tej decyzji, zażądały stwierdzenia jej nieważności. Trybunał Sprawiedliwości uznał, że Rada była uprawniona do zastosowania takiego środka tymczasowego, aby skutecznie i szybko zareagować na tę nadzwyczajną sytuację. Uzgodniony tymczasowy mechanizm obowiązkowej relokacji rzeczywiście i w proporcjonalny sposób przyczynia się do tego, aby Grecja i Włochy mogły uporać się z konsekwencjami kryzysu migracyjnego z 2015 r. Skargi Słowacji i Węgier zostały zatem oddalone.

→ wyrok Słowacja i Węgry/Rada z dnia 6 września 2017 r., sprawy połączone C-643/15 i C-647/15

Ochrona konsumentów

Unia Europejska czuwa nad ochroną interesów konsumentów. Dąży ona do wspierania ich bezpieczeństwa, zapewniania stosowania przepisów, które ich chronią, oraz polepszania wiedzy na temat przysługujących im praw. W 2017 r. Trybunał Sprawiedliwości miał okazję wyjaśnić, w różnych sytuacjach i w różnych sprawach, jaki jest zakres praw konsumentów w Unii Europejskiej.

W sprawie dotyczącej **kosztu połączeń telefonicznych z liniami obsługi posprzedażowej** Trybunał Sprawiedliwości uznał, że koszt połączenia z linią obsługi serwisowej prowadzoną przez podmiot gospodarczy nie może przekraczać kosztu standardowego połączenia telefonicznego w sieci stacjonarnej lub ruchomej.

→ **wyrok *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main* z dnia 2 marca 2017 r., C-568/15**

W 2017 r. Trybunał Sprawiedliwości wielokrotnie orzekał w sporach dotyczących praw pasażerów lotniczych. Poddane wykładni Trybunału Sprawiedliwości uregulowania Unii w tej dziedzinie przewidują, że w wypadku odwołania lub wynoszącego co najmniej trzy godziny opóźnienia lotu przewoźnik lotniczy powinien wypłacić pasażerom odszkodowanie. Natomiast jeśli odwołanie lub opóźnienie lotu jest spowodowane okolicznościami nadzwyczajnymi, których nie można było uniknąć, przewoźnik lotniczy może zostać zwolniony z obowiązku wypłaty odszkodowania pasażerom.

Trybunał Sprawiedliwości potwierdził, że **zderzenie samolotu z ptakiem** i przeprowadzone w następstwie tego zdarzenia niezbędne kontrole bezpieczeństwa mogą stanowić nadzwyczajną okoliczność zwalniającą przewoźnika lotniczego z ciążącego na nim obowiązku odszkodowawczego. Jakakolwiek inna odpowiedź mogłaby

bowiem zachęcić przewoźników lotniczych do przedkładania punktualności nad bezpieczeństwo, co byłoby sprzeczne z celami realizowanymi przez prawo Unii.

→ [wyrok Pešková i Peška z dnia 4 maja 2017 r., C-315/15](#)

Pasażerowie korzystają również z ochrony w wypadku **odwołania lotu mniej niż dwa tygodnie przed datą wylotu**. Przewoźnik lotniczy jest bowiem zobowiązany do wypłaty odszkodowania, jeżeli nie jest w stanie udowodnić, że pasażer został poinformowany o odwołaniu lotu przynajmniej dwa tygodnie przed planowanym wylotem. To samo dotyczy sytuacji, gdy wiadomość o odwołaniu lotu została przekazana biuru podróży ponad dwa tygodnie przed planowanym wylotem, a biuro to nie przekazało owej wiadomości pasażerom z zachowaniem tego dwutygodniowego terminu. Trybunał Sprawiedliwości przypomniał jednak, że przewoźnik lotniczy może dochodzić naprawienia szkody przez odpowiedzialne za uchybienie biuro podróży, zgodnie z właściwym prawem krajowym.

→ [wyrok Krijgsman z dnia 11 maja 2017 r., C-302/16](#)

W wypadku opóźnienia lotu wynoszącego co najmniej trzy godziny pasażerowie mają prawo do odszkodowania, którego wysokość jest zależna od przebytej odległości. Trybunał Sprawiedliwości wyjaśnił, że **odległość, jaką należy wziąć pod uwagę** przy obliczaniu kwoty odszkodowania, to odległość odpowiadająca lotowi ptaka między lotniskiem wylotu a lotniskiem docelowym, bez uwzględnienia ewentualnych lotów łączonych.

→ [wyrok Bossen i in. z dnia 7 września 2017 r., C-559/16](#)

Do Trybunału Sprawiedliwości zwrócono się także o wypowiedzenie się w przedmiocie różnych zagadnień dotyczących ochrony zdrowia konsumentów.

W sprawie, w której wytwórca implantów piersiowych stosował silikon przemysłowy, niezgodny z normami jakości, Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że podmiotu odpowiedzialnego za ocenę **systemu kontroli jakości wytwórcy** w ramach certyfikacji WE nie można obciążyć odpowiedzialnością na tej podstawie, że miał on obowiązek przeprowadzenia niezapowiedzianych kontroli, zbadania produktu medycznego lub sprawdzenia dokumentacji handlowej wytwórcy. Jednakże w przypadku istnienia przesłanek sugerujących, że dany produkt jest niezgodny z normami jakości, ów podmiot jest zobowiązany do podjęcia środków niezbędnych dla ochrony zdrowia ludzi.

→ [wyrok Schmitt z dnia 16 lutego 2017 r., C-219/15](#)

Ponadto Trybunał Sprawiedliwości potwierdził wyrok Sądu, w myśl którego Komisja słusznie zakazała posługiwania się przez Dextro Energy sloganami reklamowymi, które podkreślają **jedynie korzystne skutki glukozy dla zdrowia** i nie wspominają o zagrożeniach związanych z nadmiernym spożyciem cukru. Stwierdzenia te można zatem uznać za niejednoznaczne i wprowadzające konsumenta w błąd.

→ [wyrok Dextro Energy/Komisja z dnia 8 czerwca 2017 r., C-296/16 P](#)

Trybunał orzekł wreszcie w sprawie dotyczącej obywatela francuskiego, który przyjął **szczepionkę przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B** i który po zaszczepieniu zachorował na stwardnienie rozsiane, co po pewnym czasie doprowadziło do jego paraliżu, a następnie śmierci. Trybunał uznał, że w braku konsensusu w środowisku naukowym wada szczepionki i związek przyczynowy między tą wadą a zachorowaniem mogą zostać wykazane za pomocą zbioru poważnych, dokładnych i zgodnych poszlak. Bliskość czasowa między szczepieniem a pojawieniem się choroby, brak w odniesieniu do osoby zaszczepionej zarówno osobistej, jak i rodzinnej historii zachorowań, a także istnienie znacznej liczby przypadków wystąpienia tej choroby po podaniu szczepionki mogą stanowić poważne, dokładne i zgodne poszlaki.

→ wyrok W. i in. z dnia 21 czerwca 2017 r., C-621/15

Ochrona praw pracowników

Prawo Unii zmierza do poprawy warunków życia i pracy obywateli europejskich oraz chroni prawa pracowników. W szczególności dwie dyrektywy zapewniają stosowanie we wszystkich państwach członkowskich zasady równego traktowania i zakazują, w dziedzinie zatrudnienia, dyskryminacji ze względu na rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek czy orientację seksualną. Te przyjęte w 2000 r. dyrektywy zakazują zarówno dyskryminacji bezpośredniej (odmiennego traktowania identycznych sytuacji), jak i dyskryminacji pośredniej (traktowania w ten sam sposób różnych sytuacji, skutkującego postawieniem określonej kategorii osób w szczególnie niekorzystnej sytuacji).

Zapytany o kwestię **noszenia chusty islamskiej w miejscu pracy**, Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że nałożony na pracowników zakaz noszenia widocznych symboli swoich przekonań politycznych, światopoglądowych lub religijnych nie stanowi dyskryminacji bezpośredniej. Zakaz ten nie stanowi także dyskryminacji pośredniej, jeśli wykazano, że pracodawca, kierując się spójną i systematyczną i przewidzianą w regulaminie pracowniczym polityką wewnętrzną, chce zapewnić, aby klienci postrzegali go jako neutralnego. Jednakże w braku takich uregulowań wewnętrznych Trybunał Sprawiedliwości wyjaśnił, że chęć uwzględnienia przez pracodawcę życzenia klienta, aby nie był on więcej obsługiwany przez pracownicę noszącą chustę islamską, nie może być uznana za wymóg zawodowy wykluczający istnienie dyskryminacji.

→ wyroki G4S Secure Solutions i Bougnaoui oraz ADDH z dnia 14 marca 2017 r., C-157/15 i C-188/15

W Grecji kandydaci przystępujący do egzaminów wstępnych do szkoły policyjnej muszą spełniać warunek kwalifikujący, jakim jest wzrost nie niższy niż 1,70 m. Trybunał Sprawiedliwości uznał, że to kryterium minimalnego wzrostu obowiązujące wszystkich kandydatów w rzeczywistości dotyczy większej liczby kobiet niż mężczyzn, a zatem stanowi **dyskryminację pośrednią ze względu na płeć**. Pomimo zgodnego z prawem celu, jakim jest dążenie do zapewnienia zdolności operacyjnej i prawidłowego funkcjonowania służb policyjnych, środki przyjęte dla jego osiągnięcia są nieproporcjonalne. Wobec tego dyskryminacja ta jest nieuzasadniona i sprzeczna z prawem Unii.

→ wyrok Kalliri z dnia 18 października 2017 r., C-409/16

W Niemczech przedsiębiorstwo lotnicze Lufthansa rozwiązało stosunek pracy z pilotem, który ukończył 65 lat, ze względu na to, że zgodnie z europejskim rozporządzeniem nie miał on już prawa do prowadzenia samolotów uczestniczących w zarobkowym transporcie lotniczym. Trybunał Sprawiedliwości uznał, że rozporządzenie co prawda wprowadza **dyskryminację ze względu na wiek**, ale realizuje ono także zgodny z prawem cel, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa ruchu lotniczego. Co więcej, zastosowane środki (nałożony na pilotów, którzy ukończyli 65 rok życia, zakaz prowadzenia samolotów uczestniczących w transporcie zarobkowym) są proporcjonalne, ponieważ zakaz ten dotyczy jedynie zarobkowego transportu lotniczego. Piloci mający 65 lub więcej lat mogą zatem prowadzić samoloty bez pasażerów i ładunku oraz samoloty odbywające lot w celu przebazowania lub uczestniczyć w szkoleniu pilotów.

→ wyrok Fries z dnia 5 lipca 2017 r., C-190/16

Wreszcie, mimo że umowy o pracę zawarte pomiędzy przedsiębiorstwem lotniczym Ryanair a jego personelem pokładowym stanowią, że wyłącznie właściwe do rozstrzygania ewentualnych sporów są sądy irlandzkie, Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że zgodnie z prawem Unii dotyczącym określania **właściwości sądów** pracownicy mogą zwrócić się do sądu właściwego dla miejsca, z którego wywiązują się oni z najważniejszych obowiązków wobec spółki Ryanair. Przy ustalaniu tego miejsca należy uwzględnić wszystkie istotne okoliczności, takie jak miejsce, z którego pracownik wykonuje swoje zadania, dokąd wraca po ich wykonaniu, gdzie otrzymuje polecenia lub organizuje swą pracę, w tym miejsce, gdzie znajduje się jego „baza macierzysta”.

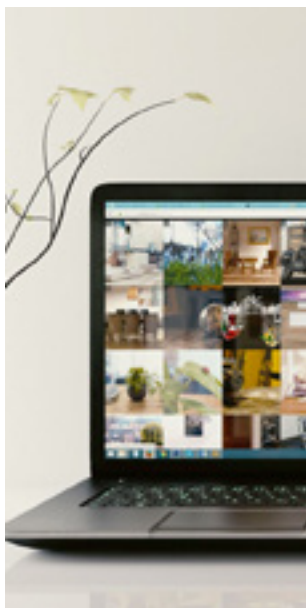
→ wyrok Nogueira i in. z dnia 14 września 2017 r., sprawy połączone C-168/16 i C-169/16

Ochrona wolnej konkurencji i rynku wewnętrznego

Chociaż na przestrzeni lat Unia uzyskiwała szereg nowych kompetencji, to jej zadanie, polegające na zapewnieniu funkcjonowania rynku wewnętrznego i przestrzegania reguł wolnej konkurencji, nadal ma szczególne znaczenie. W 2017 r. Sąd miał możliwość zbadania zgodności z prawem Unii licznych praktyk handlowych i podatkowych.

W sprawie hiszpańskiej Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że usługa świadczona przez przedsiębiorstwo **Uber**, polegająca na kojarzeniu, za pomocą platformy online, niezawodowych kierowców świadczących usługi transportowe z osobami korzystającymi z tych usług, stanowi **usługę transportową**, która aktualnie nie jest objęta zakresem zastosowania prawa Unii i która może wobec tego być regulowana przez państwa członkowskie. Przedsiębiorstwo Uber może zatem kontynuować swą działalność dopiero po uzyskaniu wymaganych przez władze krajowe zezwoleń na świadczenie usług przewozu osób.

→ wyrok Asociación Profesional Elite Taxi z dnia 20 grudnia 2017 r., C-434/15

Intel zaskarżył przed Trybunałem Sprawiedliwości wyrok Sądu, którym utrzymano w mocy decyzję Komisji nakładającą na to przedsiębiorstwo grzywnę w kwocie 1,06 mld EUR za **nadużycie pozycji dominującej na rynku procesorów x86**. Trybunał Sprawiedliwości uchylił zaskarżony wyrok ze względu na to, że Sąd ograniczył się do ustalenia, że rabaty przyznawane przez przedsiębiorstwo Intel na rzecz głównych producentów komputerów ograniczają konkurencję ze względu na swój charakter, zamiast zbadać, czy rabaty te rzeczywiście są w stanie wykluczyć konkurentów z rynku. Sąd powinien przeprowadzić taką analizę i ponownie wydać wyrok.

→ wyrok Intel/Komisja z dnia 6 września 2017 r., C-413/14 P

Co się tyczy wprowadzania do obrotu **produktów luksusowych**, Trybunał stwierdził, że dostawca takich produktów może zakazać swym autoryzowanym dystrybutorom sprzedawania ich za pośrednictwem należącej do osoby trzeciej platformy, takiej jak Amazon. Dla zachowania luksusowego wizerunku swych produktów dostawca powinien bowiem mieć możliwość kształtowania warunków sprzedaży swych towarów online.

→ **wyrok Coty Germany z dnia 6 grudnia 2017 r., C-230/16**

W Hiszpanii kongregacja religijna chciała skorzystać ze **zwolnień podatkowych przysługujących** w tym państwie **Kościółowi katolickiemu** w odniesieniu do prac zrealizowanych w budynku szkolnym, którym zarządzała. Budynek ten jest wykorzystywany zarówno do prowadzenia nauczania obowiązkowego, regulowanego i finansowanego przez państwo, jak i do prowadzenia nauczania niezależnego, które jest odpłatne. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że zwolnienia te mogą stanowić zakazaną pomoc państwa i że nie mogą być stosowane w odniesieniu do działalności gospodarczej prowadzonej we wskazanych pomieszczeniach, takiej jak, między innymi, świadczenie usług odpłatnego nauczania.

→ **wyrok Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania z dnia 27 czerwca 2017 r., C-74/16**

Z kolei Sąd potwierdził ważność środków antydumpingowych i antysubsydyjnych w odniesieniu do **przywozu paneli słonecznych pochodzących z Chin**. Środki te zostały przyjęte przez Radę, ponieważ z jednej strony wspomniane panele słoneczne były sprzedawane w Europie znacznie poniżej ich normalnej wartości rynkowej, a z drugiej strony chińskie przedsiębiorstwa eksportujące te produkty do Europy otrzymywały niezgodne z prawem subwencje od państwa chińskiego, co wyrządzało szkodę wytwórcom paneli słonecznych w Unii.

→ **wyroki JingAo Solar i in./Rada z dnia 28 lutego 2017 r., T-157/14 i in.**

W innej sprawie Sąd stwierdził nieważność części decyzji, którą Komisja nałożyła na grupę Icap, świadczącą usługi w dziedzinie pośrednictwa finansowego, grzywnę w kwocie około 15 mln EUR za udział w **kartelach dotyczących instrumentów pochodnych, których stopy procentowe były denominowane w jenach** (łączna kwota grzywien nałożonych na banki uczestniczące w tych kartelach wyniosła około 670 mln EUR). W ocenie Sądu Komisja popełniła błędy przy ustalaniu charakteru i czasu trwania uczestnictwa przedsiębiorstwa Icap w kartelach i nie przedstawiła wystarczającego uzasadnienia w odniesieniu do zastosowanej metody obliczania grzywny.

→ **wyrok Icap i in./Komisja z dnia 10 listopada 2017 r., T-180/15**

Sąd stwierdził także nieważność, ze względu na uchybienie proceduralne, decyzji, w której Komisja odmówiła udzielenia zgody na koncentrację między amerykańską spółką United Parcel Service (UPS) a spółką niderlandzką TNT Express (TNT) w sektorze **ekspresowej dystrybucji niewielkich przesyłek**. W ocenie Sądu Komisja naruszyła prawo do obrony UPS, opierając się na analizie ekonometrycznej, która, jako taka, nie była przedmiotem dyskusji w trakcie postępowania administracyjnego.

→ **wyrok UPS/Komisja z dnia 7 marca 2017 r., T-194/13**

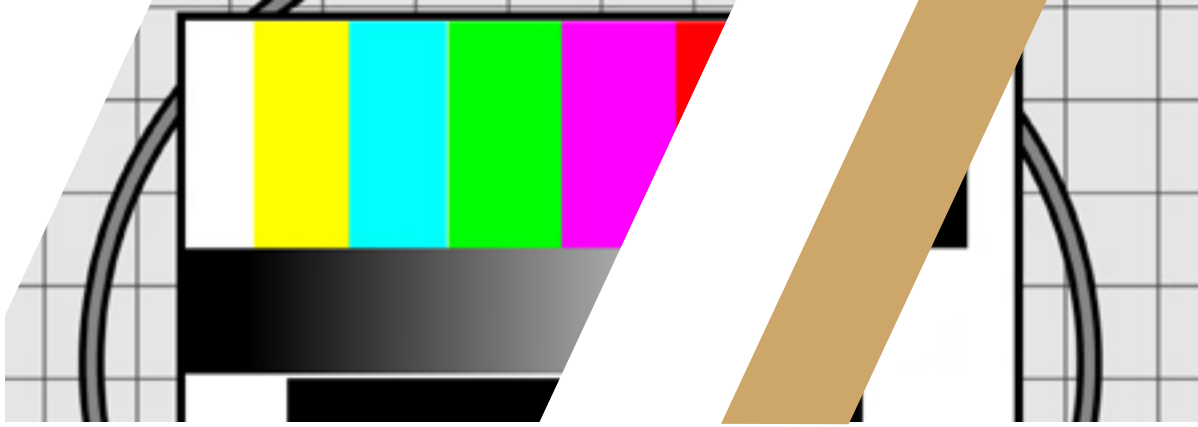
W dziedzinie pomocy państwa Sąd potwierdził ciążyący na Francji obowiązek odzyskania pomocy w kwocie 220 mln EUR, przyznanej Société Nationale Corse-Méditerranée (SNCM) z tytułu świadczenia określonych usług w zakresie **transportu morskiego** między Marsylią a Korsyką. Sąd potwierdził zatem analizę Komisji, według której pomoc ta jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

→ wyroki Francja/Komisja i SNCM/Komisja z dnia 1 marca 2017 r.,
T-366/13 i T-454/13

Sąd stwierdził wreszcie, że Landeskreditbank Baden-Württemberg, jako bank inwestycji i rozwoju kraju związkowego Badenia-Wirtembergia (Niemcy), jest objęty **nadzorem Europejskiego Banku Centralnego (EBC)**, a nie nadzorem władz niemieckich. Ponieważ wartość aktywów tego banku przekracza 30 mln EUR, należy go zatem uznać za istotny podmiot, który w związku z tym podlega nadzorowi EBC.

→ wyrok Landeskreditbank Baden-Württemberg/BCE
z dnia 16 maja 2017 r., T-122/15

Ochrona praw własności intelektualnej

Własność intelektualna oznacza ogół praw wyłącznych przyznawanych w odniesieniu do twórczości intelektualnej. Pojęcie to obejmuje dwa aspekty: własność przemysłową (patenty, znaki towarowe i wzory itd.) oraz prawa autorskie chroniące utwory literackie i artystyczne. Unia czuwa nad przestrzeganiem praw własności intelektualnej, aby zachęcić do tworzenia i inwestowania w nowe przedsięwzięcia i dziedziny (muzyka, filmy, audycje telewizyjne itd.), przyczyniając się w ten sposób do wzrostu konkurencyjności, zatrudnienia i innowacyjności.

Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że niezgodna z prawem jest sprzedaż **odtwarzacza multimedialnego**, który pozwala na darmowe i łatwe oglądanie na ekranie telewizora filmów nielegalnie udostępnianych w Internecie. Niezgodne z prawem jest także tymczasowe zwielokrotnianie na takim odtwarzaczu utworu chronionego prawem autorskim i przesyłanego strumieniowo bez zgody podmiotu praw autorskich.

→ [wyrok Stichting Brein z dnia 26 kwietnia 2017 r., C-527/15](#)

Podobnie **platforma cyfrowa** umożliwiająca użytkownikom wymianę i pobieranie fragmentów („torrents”) utworów przechowywanych w ich własnych komputerach jest niezgodna z prawem Unii w zakresie, w jakim umożliwia ona dostęp do chronionych utworów opublikowanych bez zgody podmiotów praw autorskich.

→ [wyrok Stichting Brein z dnia 14 czerwca 2017 r., C-610/15](#)

Ponadto **zdalny system rejestracji wideo** programów telewizyjnych i udostępniania kopii tych programów przechowywanych w chmurze („cloud”) powinien zostać zatwierdzony przez podmioty praw autorskich, ponieważ stanowi on retransmisję programów.

→ [wyrok VCAST z dnia 29 listopada 2017 r., C-265/16](#)

Sąd orzekł wreszcie, że Coca-Cola mogła sprzeciwić się rejestracji jako znaku unijnego oznaczenia „Master” zapisanego przy użyciu tej samej czcionki jak ta, którą posługuje się ona sama, w celu **sprzedaży napojów i produktów spożywczych**. Chociaż oznaczenie „Master” jest obecnie używane jedynie w Syrii i na Bliskim Wschodzie w formie analogicznej do znaku Coca-Cola, to Sąd uznał, że Coca-Cola mogła przekonująco wykazać istnienie ryzyka pasożytnictwa gospodarczego, dowodząc, że jest prawdopodobne, iż oznaczenie „Master” zostanie w przyszłości wykorzystane w taki sam sposób w Unii Europejskiej.

→ [wyrok The Coca-Cola Company/EUIPO z dnia 7 grudnia 2017 r., T-61/16](#)

Prawa podstawowe i ochrona danych osobowych

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydaje coraz więcej wyroków w dziedzinie praw podstawowych, zwłaszcza od czasu uzyskania mocy wiążącej przez Kartę praw podstawowych UE, co nastąpiło w 2009 r. W szczególności Sąd wydał w 2017 r. istotne wyroki w dziedzinie prawa do ochrony danych osobowych i prawa do przeprowadzenia procesu w rozsądnym terminie.

W odpowiedzi na złożony przez Parlament Europejski wniosek o wydanie opinii Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że **porozumienie w sprawie przekazywania, przetwarzania i przechowywania danych pasażerów lotniczych** (porozumienie PNR) wynegocjowane między Unią a Kanadą nie może zostać zawarte, ponieważ jest niezgodne z uznanymi przez Unię prawami podstawowymi, w szczególności z prawem do poszanowania prywatności i ochrony danych osobowych.

→ [opinia 1/15 z dnia 26 lipca 2017 r., porozumienie PNR UE-Kanada](#)

Ponadto zgoda abonenta telefonicznego na publikację jego danych obejmuje także **wykorzystywanie** tych danych w innym państwie członkowskim.

→ [wyrok Tele2 \[Netherlands\] i in. z dnia 15 marca 2017 r., C-536/15](#)

Ponadto Trybunał Sprawiedliwości uznał, że nie istnieje **prawo do bycia zapomnianym** w odniesieniu do osób figurujących w rejestrze spółek. Jednakże po upływie wystarczająco długiego terminu od rozwiązania spółki państwa członkowskie mogą przewidzieć, że w wyjątkowych przypadkach dostęp osób trzecich do takich danych będzie ograniczony.

→ [wyrok Manni z dnia 9 marca 2017 r., C-398/15](#)

Wreszcie w czterech innych sprawach Sąd zobowiązał Unię Europejską do zapłaty na rzecz szeregu spółek kwoty blisko 1,5 mln EUR odszkodowania (bez odsetek wyrównawczych i odsetek za zwłokę) ze względu na **przewlekłość toczących się** przed nią **postępowań**. Sąd uznał, że przez przewlekłość wskazanych postępowań spółkom tym wyrządzono szkodę majątkową (ponoszenie kosztów gwarancji bankowej) oraz krzywdę (stan niepewności, w którym owe spółki się znalazły). W piątej ze spraw Sąd odmówił zasądzenia odszkodowania, uznając, że czas trwania postępowania był obiektywnie uzasadniony.

- wyroki Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Unia Europejska, z dnia 10 stycznia 2017 r., T-577/14;
- Aalberts Industries/Unia Europejska, z dnia 1 lutego 2017 r., T-725/14;
 - Kendrion/Unia Europejska, z dnia 1 lutego 2017 r., T-479/14;
- ASPLA i Armando Álvarez/Unia Europejska, z dnia 17 lutego 2017 r., T-40/15;
- Guardian Europe/Unia Europejska, z dnia 7 czerwca 2017 r., T-673/15

Umowy międzynarodowe

Umowa o wolnym handlu UE–Singapur jest jedną z pierwszych dwustronnych umów o wolnym handlu „nowej generacji”. Poza tradycyjnymi postanowieniami dotyczącymi obniżenia należności celnych i pozataryfowych barier w handlu towarami i usługami wskazana umowa handlowa zawiera postanowienia z różnych związanych z handlem dziedzin, takich jak ochrona własności intelektualnej, inwestycje, zamówienia publiczne, konkurencja i zrównoważony rozwój.

Ponadto Komisja odmówiła zarejestrowania propozycji europejskiej inicjatywy obywatelskiej, aby sprzeciwić się transatlantyckiemu partnerstwu handlowo-inwestycyjnemu ze Stanami Zjednoczonymi (TTIP) oraz porozumieniu o wolnym handlu z Kanadą (CETA), wobec czego autorzy tej inicjatywy zwrócili się do Sądu o stwierdzenie nieważności tej odmowy. Europejskie inicjatywy obywatelskie umożliwiają obywatelom Unii, pod pewnymi warunkami, wezwanie Komisji do przedłożenia prawodawcy Unii propozycji aktu prawnego.

W odpowiedzi na złożony przez Komisję wniosek o wydanie opinii w przedmiocie kwestii, czy umowa ta może zostać zawarta przez samą Unię, czy też niezbędne jest uczestnictwo państw członkowskich, Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że nowe umowy o wolnym handlu oparte na modelu umowy wynegocjowanej między Unią Europejską a Singapurem nie mogą być **zawierane przez samą Unię**, ponieważ dwie z części takich umów (dotyczące inwestorów zagranicznych innych niż inwestorzy bezpośredni oraz rozwiązywania sporów między inwestorami a państwami) nie są objęte zakresem **wyłącznych kompetencji Unii**, wobec czego udział państw członkowskich jest niezbędny.

→ **opinia 2/15 z dnia 16 maja 2017 r., umowa o wolnym handlu z Singapurem**

Z kolei Sąd stwierdził nieważność decyzji Komisji o odmowie zarejestrowania propozycji **europejskiej inicjatywy obywatelskiej**, aby sprzeciwić się TTIP i CETA. Sąd uznał bowiem, że propozycja ta nie stanowi niedopuszczalnej ingerencji obywateli w przebieg procedury prawodawczej, ale zmierza do uzasadnionego wszczęcia demokratycznej debaty we właściwym czasie.

→ **wyrok Efler i in./Komisja z dnia 10 maja 2017 r., T-754/14**

Polityka zagraniczna i środki ograniczające

„Środki ograniczające” stanowią instrument polityki zagranicznej, za pomocą którego Unia zmierza do spowodowania zmiany polityki lub zachowania przez państwo trzecie. Mogą one przybrać formę embarga na broń, zamrożenia aktywów, zakazu wjazdu i tranzytu na terytorium UE, zakazu importu i eksportu itd. Mogą one odnosić się do rządów, spółek, osób fizycznych, a także grup lub organizacji (przykładowo grup terrorystycznych).

Trybunał Sprawiedliwości i Sąd rozpoznały wiele spraw dotyczących środków ograniczających w odniesieniu między innymi do Afganistanu, Białorusi, Wybrzeża Kości Słoniowej, Egiptu, Iranu, Libii, Rosji, Syrii, Tunezji, Ukrainy czy też Zimbabwe.

W ramach środków ograniczających przyjętych w odpowiedzi na kryzys na Ukrainie Trybunał Sprawiedliwości i Sąd potwierdziły utrzymanie zamrożenia środków finansowych szeregu osób fizycznych i prawnych. W szczególności Trybunał Sprawiedliwości potwierdził zamrożenie środków finansowych byłego prezydenta **Wiktora Janukowycza** i jego syna Oleksandra na okres od 6 marca 2015 r. do 6 marca 2016 r.

→ wyrok Janukowycz/Rada z dnia 19 października 2017 r., C-598/16 P i C-599/16 P

Z kolei Sąd potwierdził zamrożenie środków finansowych rosyjskiego przedsiębiorstwa **Almaz-Antey** ze względu na to, że wspierało ono działania, które zagrażały suwerenności i niezależności Ukrainy, wytwarzając broń i sprzęt wojskowy oraz dostarczając go Rosji, która z kolei dostarczała je separatystom na wschodzie Ukrainy.

→ wyrok Almaz-Antey Air i Space Defence/Rada z dnia 25 stycznia 2017 r., T-255/15

Także w związku z kryzysem na Ukrainie Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że środki ograniczające przyjęte przez Radę w stosunku do określonych **przedsiębiorstw rosyjskich**, takich jak **Rosneft**, są ważne ze względu na to, że Rada uzasadniła je w wystarczający sposób i że wobec okoliczności, iż środki te podlegały stopniowemu zaostżeniu, ingerencji w wolność prowadzenia działalności gospodarczej i prawo własności objętych sankcjami przedsiębiorstw nie można uznać za nieproporcjonalną.

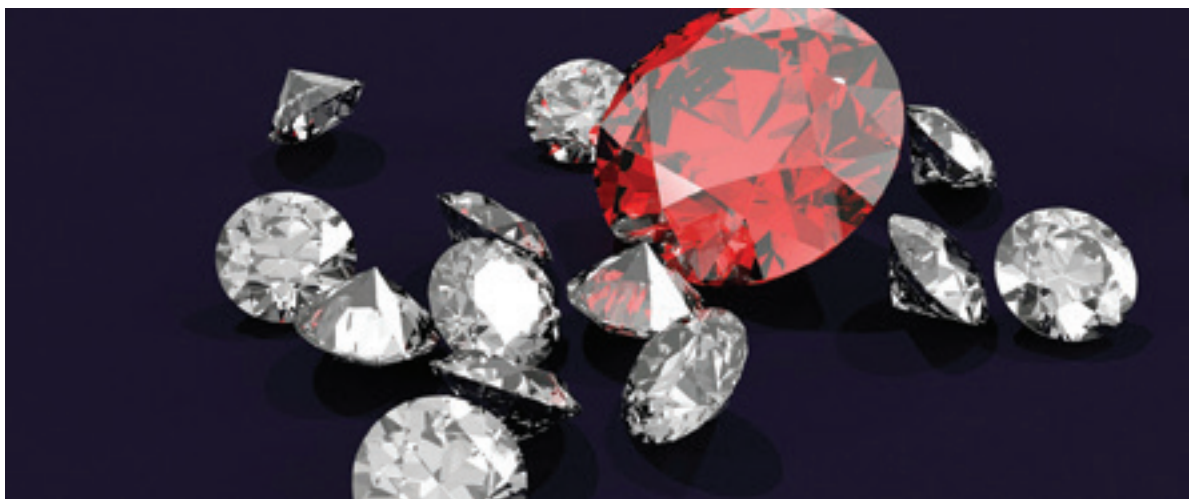
→ [wyrok Rosneft z dnia 28 marca 2017 r., C-72/15](#)

Ponadto Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że Sąd nie powinien uchylać decyzji o utrzymaniu **Hamasu** w europejskim wykazie **organizacji terrorystycznych**. Przy badaniu sytuacji Hamasu Rada mogła bowiem oprzeć się na źródłach innych niż decyzje krajowe przyjęte przez właściwe władze. Sprawa została przekazana do ponownego rozpatrzenia Sądowi, którego zadaniem będzie zbadanie okoliczności faktycznych i argumentów, w przedmiocie których wypowiedział się on w wyroku z 2014 r.

→ [wyrok Rada/Hamas z dnia 26 lipca 2017 r., C-79/15 P](#)

Wreszcie Sąd potwierdził zamrożenie środków finansowych orzeczone wobec spółek **Badica i Kardiam** w sprawie środkowoafrykańskich „spornych diamentów”. Rada wykazała bowiem, że diamenty zostały rzeczywiście wywiezione i wykorzystane w nielegalny sposób, z naruszeniem przewidzianego w prawie międzynarodowym zakazu wywozu. Sąd stwierdził ponadto, że poprzez dalsze nabywanie diamentów od zbieraczy spółki Badica i Kardiam niewątpliwie udzielały wsparcia grupom zbrojnym występującym przeciwko Republice Środkowoafrykańskiej.

→ [wyrok Badica i Kardiam/Rada z dnia 20 lipca 2017 r., T-619/15](#)

B KLUCZOWE DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI SĄDOWNICZEJ

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI

Do Trybunału Sprawiedliwości mogą być przede wszystkim wnoszone:

- wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w sytuacji gdy sąd krajowy ma wątpliwości co do wykładni aktu prawnego wydanego przez Unię lub co do jego ważności. Sąd krajowy zawiesza wówczas postępowanie, które się przed nim toczy, i zwraca się z pytaniami prejudycjalnymi do Trybunału Sprawiedliwości, który orzeka w przedmiocie wykładni, jaką należy nadać danym przepisom, lub w przedmiocie ich ważności. Po tym jak Trybunał Sprawiedliwości wyjaśni w swoim orzeczeniu sporne kwestie, sąd krajowy może rozstrzygnąć zawisły przed nim spór. W sprawach wymagających udzielenia odpowiedzi w bardzo krótkim terminie (na przykład w zakresie azylu, kontroli granic, porwania dzieci itd.) przewidziany jest pilny tryb prejudycjalny („PPU”);
- odwołania skierowane przeciwko orzeczeniom wydanym przez Sąd, stanowiące środki odwoławcze, w ramach których Trybunał Sprawiedliwości może uchylić orzeczenie Sądu;
- skargi bezpośrednie, które mają głównie na celu:
 - ♦ uzyskanie stwierdzenia nieważności aktu prawa Unii („skarga o stwierdzenie nieważności”) lub
 - ♦ stwierdzenie naruszenia prawa Unii przez państwo członkowskie („skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom”). Jeżeli państwo członkowskie nie zastosuje się do wyroku, w którym stwierdzono uchybienie zobowiązaniom, druga skarga, zwana skargą o „stwierdzenie podwójnego uchybienia zobowiązaniom”, może prowadzić do nałożenia na nie przez Trybunał sankcji pieniężnej;
- wniosek o wydanie opinii na temat zgodności z traktatami umowy, którą Unia zamierza zawrzeć z państwem trzecim lub z organizacją międzynarodową. Wniosek ten może zostać złożony przez państwo członkowskie lub przez instytucję europejską (Parlament, Radę lub Komisję).

739 spraw
wniesionych

Postępowania prejudycjalne

533

w tym

PPU

Główne państwa członkowskie, z których pochodziły wnioski:

Niemcy: **149** Włochy: **57** Niemcy: **38**
Austria: **31** Francja: **25**

Skargi bezpośrednie

46

w tym

skarg
o stwierdzenie
uchybienia
zobowiązaniom

skargi
o „stwierdzenie
podwójnego
uchybienia
zobowiązaniom”

147

odwołań od orzeczeń
Sądu

1

opinia

12

wniosków
o przyznanie
pomocy prawnej

Strona, która nie jest w stanie ponieść kosztów postępowania, może złożyć wniosek o przyznanie pomocy prawnej.

699 spraw
rozstrzygniętych

447

postępowań
prejudycjalnych

w tym

6

PPU

37

skarg
bezpośrednich

w tym

20

uchybień zobowiązaniom
stwierdzonych przeciwko
11 państwom członkowskim

w tym

1

wyrok stwierdzający „podwójne
uchybieństwo zobowiązań”

Odwołania
od orzeczeń Sądu

198

w tym

34

doprowadziły do uchylenia
orzeczenia wydanego przez
Sąd

3

opinie

Średni czas trwania postępowań

16,4

miesiąca

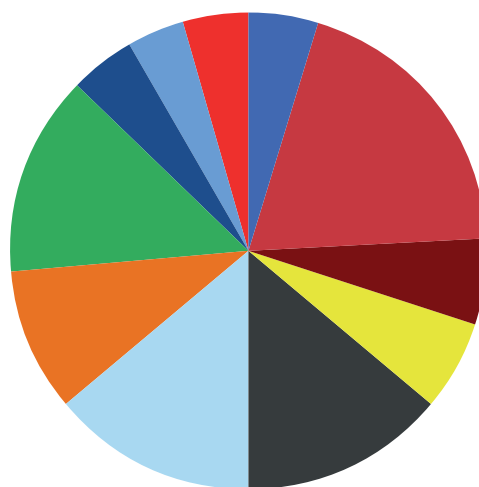
Średni czas postępowań w pilnym trybie
prejudycjalnym

2,9

miesiąca

Główne dziedziny będące
przedmiotem postępowań

- 86** Konkurencja i pomoc państwa
- 20** Ochrona konsumentów
- 62** Podatki
- 26** Prawo socjalne
- 61** Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości
- 22** Rolnictwo
- 27** Środowisko naturalne
- 43** Swobody przepływu i przedsiębiorczości oraz rynek wewnętrzny
- 17** Transport
- 19** Unia celna
- 60** Własność intelektualna i przemysłowa

SĄD

Sąd orzeka w pierwszej instancji w przedmiocie skarg bezpośrednich wniesionych **przez osoby fizyczne** lub **prawne (spółki, stowarzyszenia itd.)** oraz **przez państwa członkowskie** na akty instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii Europejskiej oraz w przedmiocie skarg bezpośrednich mających na celu naprawienie szkody wyrządzonej przez instytucje lub ich pracowników. Rozpoznawane przez niego sprawy są głównie natury gospodarczej: własność intelektualna (znaki towarowe i wzory Unii Europejskiej), konkurencja, pomoc państwa oraz nadzór bankowy i finansowy.

Sąd jest również właściwy do orzekania w pierwszej instancji w dziedzinie służby publicznej w przedmiocie sporów między Unią Europejską i jej pracownikami.

Od wyroków Sądu przysługuje odwołanie, ograniczone do kwestii prawnych, do Trybunału Sprawiedliwości.

917 spraw
wniesionych

Skargi bezpośrednie

807

w tym

298

dotyczących własności
intelektualnej

86

w dziedzinie służby publicznej

423

inne skargi bezpośrednie
(obejmujące 31 skarg
wniesionych przez państwa
członkowskie)

Wnioski o przyznanie pomocy prawnej

56

Strona, która nie jest w stanie ponieść kosztów
postępowania, może złożyć wniosek o przyznanie
pomocy prawnej.

895 spraw
rozstrzygniętych

Skargi bezpośrednie

721

w tym

376

dotyczących
własności
intelektualnej
i przemysłowej

66

w dziedzinie służby
publicznej

279

innych skarg
bezpośrednich

Odwołania od orzeczeń Sądu do Spraw Służby Publicznej

40

w tym

11

które doprowadziły do
uchylenia orzeczenia
Sądu do spraw Służby
Publicznej

Sąd do Spraw Służby Publicznej, utworzony w 2004 r., zaprzestał swojej działalności w dniu 31 sierpnia 2016 r. w ramach reformy struktury sądowniczej Unii Europejskiej. Sprawy zawisłe w tej dacie zostały przekazane Sądowi, który od dnia 1 września jest sądem właściwym do orzekania w przedmiocie skarg dotyczących służby publicznej.

Średni czas trwania postępowań

16,3

miesiąca

Orzeczenia Sądu,
od których wniesiono
odwołanie do Trybunału
Sprawiedliwości

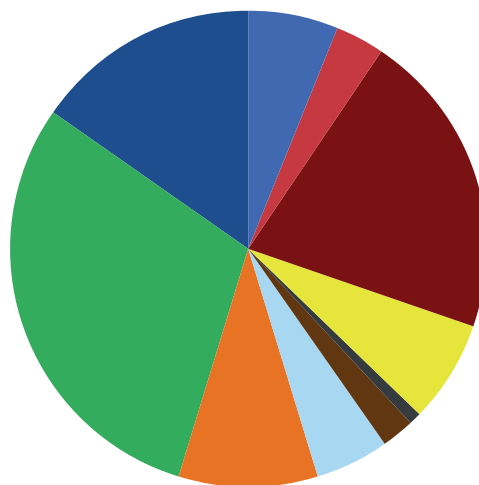
22%

1508

spraw w toku

(na dzień 31 grudnia 2017 r.)

Główne dziedziny będące przedmiotem postępowań

- 76** Dostęp do dokumentów
- 84** Konkurencja
- 116** Polityka gospodarcza i pieniężna
- 256** Pomoc państwa
- 187** Regulamin pracowniczy urzędników
- 43** Rolnictwo
- 62** Środki ograniczające
- 12** Środowisko naturalne
- 370** Własność intelektualna
- 27** Zamówienia publiczne

3 Rok
otwartości
i wymiany

A

WAŻNE ZDARZENIA

Dialog, jaki Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej utrzymuje z sądami krajowymi i obywatelami europejskimi, nie ogranicza się do postępowań sądowych, lecz wzbogacają go każdego roku liczne wymiany.

W tym względzie 2017 r. był rokiem bogatym w spotkania i w dyskusje, które przyczyniają się do rozpowszechniania prawa i orzecznictwa Unii, jak również do ich zrozumienia.

27
marca

Forum
Sędziów
i 60. rocznica
podpisania
traktatów
rzymskich

Sędziowie z różnych sądów państw członkowskich zbierają się każdego roku z okazji forum organizowanego przez Trybunał w celu wymiany poglądów na różne tematy z zakresu prawa Unii. Wydarzenie to ma na celu wzmocnienie dialogu sądowego, jaki Trybunał prowadzi z sędziami krajowymi, w szczególności w ramach wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, ale także wspieranie rozpowszechniania i jednolitego stosowania prawa Unii, ponieważ sędziowie krajowi jako pierwsi stosują te przepisy do sporów, które muszą rozstrzygnąć.

Tegoroczne Forum Sędziów zostało zorganizowane w ramach 60. rocznicy podpisania traktatów rzymskich. Dla uczczenia tego wydarzenia Trybunał zaprosił wszystkich prezesów krajowych

sądów konstytucyjnych i sądów najwyższych (mających charakter zarówno cywilny, jak i karny, administracyjny czy konstytucyjny), przy czym 70 z nich przyjęło zaproszenie. Celem tego spotkania jest zaakcentowanie znaczenia wymiaru sprawiedliwości realizowanego w ramach sieci współpracy, prowadzącego do powstania prawdziwej europejskiej przestrzeni sądowniczej, a przy tym podkreślenie historycznego znaczenia tej współpracy Trybunału z sądami krajowymi, w którą krajowe sądy najwyższe wniosły znaczący wkład.

W tym kontekście Trybunał przyjął i opublikował na swej stronie internetowej Deklarację, uroczystie podkreślającą znaczenie owej współpracy.

Uczestnicy Forum Sędziów 2017.

Deklaracja Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z okazji Forum Sędziów zorganizowanego dla uczczenia sześćdziesiątej rocznicy podpisania traktatów rzymskich

Unia Europejska stanowi unię prawa, która uległa nie tylko istotnemu rozszerzeniu, ale także znacznemu pogłębieniu od momentu podpisania traktatów rzymskich.

Sześćdziesiąta rocznica podpisania traktatów rzymskich stwarza okazję do podkreślenia znaczenia dialogu, stale odnawianego, między Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej a sądami krajowymi w poszanowaniu właściwych dla nich kultur i systemów prawnych oraz ich języków.

W tym duchu Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej przyjął w Luksemburgu prezesów trybunałów konstytucyjnych i sądów najwyższych państw członkowskich w celu zacieśnienia sieci współpracy sądowej, będącej gwarancją tworzenia prawdziwej europejskiej przestrzeni sądowej.

Pragnie on podkreślić istotną rolę Sieci Sądowniczej Unii Europejskiej, którą tworzą sądy krajowe i Trybunał Sprawiedliwości, w rozwijaniu i przestrzeganiu praw podstawowych, jak również wartości demokratycznych i założeń państwa prawa, stanowiących podstawę Unii.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w ścisłej współpracy z sądami krajowymi, będzie nadal wypełniać powierzone mu w traktatach zadanie zapewnienia poszanowania prawa przez wszystkich i dla wszystkich, i tym samym zagwarantowania wartości wspólnych obywatelom Unii i państwom członkowskim.

31 marca

Finał
„European
Law Moot
Court
Competition”

European Law Moot Court Competition, organizowany od niemal 30 lat przez European Law Moot Court Society, jest konkursem polegającym na symulacji rozprawy, którego celem jest promowanie znajomości prawa Unii wśród studentów prawa. Finał tego konkursu, uważanego za jeden z najbardziej prestiżowych konkursów na świecie, odbywa się co roku w Trybunale, w którym zespoły składające się ze studentów pochodzących z wszystkich państw członkowskich Unii, ale także

ze Stanów Zjednoczonych, rywalizują ze sobą podczas wystąpień sądowych, które toczą się przed jury składającym się z członków Trybunału Sprawiedliwości i Sądu. Zwycięzcą edycji 2017 jest zespół **londyńskiego City University**, podczas gdy nagrodę „najlepszego rzecznika generalnego” i „najlepszego pełnomocnika Komisji” zdobyły, odpowiednio Julie Benedetti ze szkoły **HEC w Paryżu** (Francja) oraz Mikołaj Rużek z **uniwersytetu w Helsinkach** (Finlandia).

15 - 22 kwietnia

Forum
Luksembur-
skie 2017

Od 1998 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej i **Sąd Najwyższy Stanów Zjednoczonych** spotykają się okresowo, zarówno w Luksemburgu, jak i w Stanach Zjednoczonych, aby kontynuować dialog zainicjowany prawie 20 lat temu. Wymiany te zostały sformalizowane w 2012 r. poprzez utworzenie „Forum Luksemburskiego”. W 2017 r. forum to odbyło się w Stanach Zjednoczonych pod auspicjami Sądu Najwyższego, *University of Michigan*

i *American University*. Złożona z prezesa i jedenastu członków delegacja Trybunału Sprawiedliwości udała się do Ann Arbor (Michigan), a następnie do Waszyngtonu, aby wziąć udział w szeregu wizyt, spotkań roboczych i spotkań przy okrągłym stole ze swymi amerykańskimi partnerami. Kolejne Forum Luksemburskie odbędzie się w roku 2020 w Luksemburgu.

14 maja

Dzień
„otwartych
drzwi”
w Trybunale

Z okazji Dnia Europy, świętowanego 9 maja we wszystkich państwach członkowskich w celu upamiętnienia przemówienia wygłoszonego przez francuskiego ministra Roberta Schumana w dniu 9 maja 1950 r., Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zorganizował dzień „otwartych drzwi”. W wydarzeniu tym czynny udział wzięło dobrowolnie ponad 150 urzędników Trybunału, którzy przyjmowali odwiedzających, udzielali im informacji i oprowadzali ich po wytyczonym szlaku zwiedzania w nieformalnej atmosferze. Inicjatywa ta pozwala obywatelom zapoznać się z instytucją, jej zadaniami i jej funkcjonowaniem, ale także z jego gmachem czy też z wypożyczonymi przez państwa członkowskie dziełami sztuki, które są wyrazem europejskich tradycji artystycznych i kulturalnych. W tym roku Trybunał przyciągnął ponad **3600 zwiedzających**.

11 września

Pierwsze
spotkanie
Sieci
Sądowniczej
Unii
Europejskiej

W związku z Forum Sędziów prezes Trybunału zaprosił prezesów sądów konstytucyjnych i sądów najwyższych do wzięcia udziału w tworzeniu Sieci Sądowniczej Unii Europejskiej (SSUE), której rolą jest wzmocnienie współpracy sądowniczej w trosce o zapewnienie jakości europejskiego wymiaru sprawiedliwości. I tak pierwsze spotkanie SSUE odbyło się w siedzibie Trybunału w obecności korespondentów sieci z 60 sądów konstytucyjnych

i sądów najwyższych państw członkowskich. Przy tej okazji uczestnicy spotkania pracowali nad metodami wymiany informacji w ramach sieci.

Sieć będzie sprzyjać wzajemnemu poznawaniu prawa i orzecznictwa państw członkowskich, umożliwi również pogłębienie dialogu prejudycjalnego między Trybunałem Sprawiedliwości a sądami krajowymi.

Wizyty oficjalne w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej

W ramach stałej wymiany instytucjonalnej, jaka istnieje między Trybunałem, innymi instytucjami europejskim, sądami międzynarodowymi oraz instytucjami i sądami państw członkowskich Unii, Trybunał przyjął w 2017 r. delegacje Komisji do Spraw Konstytucyjnych Parlamentu Europejskiego, Jego Ekszelencję Zeida Ra'ada Al Husseina, wysokiego komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw praw człowieka, członków sądów najwyższych państw EFTA „Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu” (Islandia, Norwegia i Liechtenstein), delegacje Bundesverfassungsgericht i Bundesfinanzhof Republiki Federalnej Niemiec, prokuratora generalnego wraz z delegacją prokuratorów prokuratury przy wysokim trybunale kasacyjnym i sprawiedliwości Rumunii, delegacje trybunału administracyjnego Wielkiego Księstwa Luksemburga, sądów apelacyjnych w Karlsruhe, Liège i Colmar (Kalico) oraz rady najwyższej sądownictwa Republiki Włoskiej. Ponadto Trybunał przyjął delegację niemieckiego Unterausschuss Europarecht des Rechtsausschusses des Bundestages.

Trybunał gościł także różne osobistości z państw członkowskich, w szczególności Jego Ekszelencję Louisa-Alkiviadis Abatisa, ambasadora Republiki Greckiej w Wielkim Księstwie Luksemburga, The Rt Hon. The Baroness Anelay of St Johns, Minister of State (Department for Exiting the European Union), Geerta Bourgeois, premiera rządu flamandzkiego, Antiego Häkkinena, ministra sprawiedliwości Finlandii, Jana Jambona, wicepremiera, a także Philippe'a De Backera, Théo Franckena i Zuhala Demir, sekretarzy stanu rządu federalnego Belgii, oraz Lucię Puttrich, minister do spraw federalnych i europejskich kraju związkowego Hesja.

B

KLUCZOWE LICZBY

Stały dialog z przedstawicielami zawodów prawniczych

- Utrzymywanie dialogu sądowego z sędziami krajowymi

Ponad

2300

sędziów krajowych
goszczonych w Trybunale

- przyjęcie sędziów krajowych w ramach corocznego Forum Sędziów lub w ramach trwającego od 6 do 10 miesięcy stażu w gabinecie członka
- seminaria organizowane przez Trybunał Sprawiedliwości
- interwencje skierowane do sędziów krajowych w ramach stowarzyszeń lub europejskich sieci sądowych
- uczestnictwo w uroczystych spotkaniach najwyższych sądów krajowych oraz spotkania z prezesami lub wiceprezesami najwyższych sądów europejskich

- Wspieranie stosowania i zrozumienia prawa Unii przez osoby wykonujące zawody prawnicze

673

grupy gości

biorących udział w prezentacjach na temat rozpraw, w których uczestniczyli lub na temat funkcjonowania sądów

w tym

219

grup przedstawicieli zawodów prawniczych

czyli

3805

osób

297

stażystów
prawników przyjętych
w ramach ich studiów

449

użytkow-
ników
zewnętrz-
nych

studenci, badacze, profesorzy, którzy
skorzystali ze zbiorów bibliotecznych
instytucji

Wzmocniony dialog z obywatelami europejskimi

19 874

gości

w tym

3627

w dniu „otwartych drzwi”

146

komunikatów prasowych

(czyli łącznie

1762

wersje językowe

Każdy komunikat prasowy jest tłumaczony na wiele języków, aby ułatwić pracę dziennikarzy w państwach członkowskich. Komunikaty dostępne są na witrynie curia.europa.eu.

350

tweetów wysłanych z kont Twitter Trybunału

śledzo-
nych
przez

42 000

„followers”

120

wniosków o dostęp do dokumentów administracyjnych i archiwów historycznych instytucji

Około

28 000

rocznie wniosków o udzielenie informacji

Regularny oficjalny i instytucjonalny dialog

26

wizyt oficjalnych

10

wizyt grzecznościowych osobistości pochodzących z państw członkowskich lub z organizacji międzynarodowych

5

uroczystych posiedzeń

4 Administracja w służbie sprawiedliwości

Alfredo
CALOT ESCOBAR
Sekretarz

Sekretarz Trybunału Sprawiedliwości, sekretarz generalny instytucji, kieruje służbami administracyjnymi z upoważnienia prezesa. Podkreśla on zaangażowanie służb wspierających działalność sądowniczą.

SPRAWNA, NOWOCZESNA I WIELOJĘZYCZNA ADMINISTRACJA

W 2017 r. służby Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wdrożyły reformę instytucji, której efektem była likwidacja Sądu do spraw Służby Publicznej i stopniowe powiększanie składu Sądu, aż do osiągnięcia liczby dwóch sędziów na każde państwo członkowskie. W tym kontekście Trybunał nie korzystał z dodatkowych zasobów, a wręcz przeciwnie – jego personel podlegał redukcji w okresie pięciu lat w ramach realizacji zwrotu etatów, do której został zobowiązany przez władzę budżetową w 2013 r.

W tym kontekście służby Trybunału podjęły znaczny wysiłek w celu sprostania wyzwaniom związanym ze wzrostem skali działalności i produktywności sądów.

Wysiłki te dotyczyły w szczególności dążenia do synergii, współpracy i koordynacji w celu wspierania efektywnego wykorzystania zasobów, na temat których instytucja powinna przedstawić sprawozdanie w ramach kontroli, którym podlega (w szczególności w kontekście negocjowania budżetu i procedury odciążania, a także realizowanej polityki otwartości).

W ramach tych kontroli w 2017 r. Trybunał Obrachunkowy Unii Europejskiej zbadał wydajność sądów Unii w dziedzinie zarządzania sprawami. W kontekście tego badania i w odniesieniu do działalności administracyjnej instytucji Trybunał Obrachunkowy zwrócił szczególną uwagę na sprawne działanie służby tłumaczeniowej sądów (dochowywanie terminów) i zachęcił do kontynuacji integrowania aplikacji i modernizowania systemów informatycznych.

Dostosowanie to wpisuje się w cele z zakresu wydajności i jakości, które Trybunał realizuje z uwzględnieniem wielojęzyczności, której zachowanie ma dla niego pierwszorzędne znaczenie.

W ramach realizacji tych celów we wrześniu 2017 r. wprowadzona została nowa organizacja działalności administracyjnej, polegająca na przegrupowaniu służb i skupieniu ich wokół trzech ośrodków, w celu konsolidacji i poprawy jakości ich działań. I tak w Dyrekcji Generalnej ds. Administracji skupiono wydziały, których zadaniem jest udzielanie wsparcia w dziedzinach zarządzania zasobami ludzkimi, zasobami finansowymi, budynkami i wyposażeniem. Znaczenie i specyfika służb

językowych przesądziły o utworzeniu Dyrekcji Generalnej ds. Wielojęzyczności, która skupia służby tłumaczeń konferencyjnych i prawniczych. Wreszcie Dyrekcja Generalna ds. Informatyki, w różnych aspektach, z jakimi wiąże się to pojęcie w kontekście europejskiej instytucji sądowniczej, obejmuje obecnie służbę informatyczną, służbę ds. komunikacji oraz służbę odpowiedzialną za zarządzanie dokumentami i funduszami bibliotecznymi.

W kontekście takiej racjonalizacji duże znaczenie ma zarządzanie zasobami ludzkimi. W tej dziedzinie szczególną uwagę poświęcono dostępowi kobiet do stanowisk kierowniczych, tak aby zapewnić, że będą one reprezentowane w gronie kadry kierowniczej.

Służby Trybunału zamierzają także uczestniczyć w tworzeniu szeregu sieci mających umożliwić zwiększenie korzyści płynących z dzielenia się świadczeniami, doświadczeniami i kompetencjami dostępnymi na poziomie państw członkowskich oraz w instytucji. I tak po spotkaniu prezesów sądów konstytucyjnych i sądów najwyższych państw członkowskich, zorganizowanym w marcu 2017 r. dla upamiętnienia 60. rocznicy podpisania traktatów rzymskich, służby te opracowały platformę wymiany informacji, której zadaniem jest wspieranie rozwoju europejskiej współpracy sądowniczej. Podobnie Trybunał zamierza skorzystać z kompetencji bibliotek specjalizujących się w dziedzinie prawa, aby rozwinąć świadczenia wewnętrzne i zewnętrzne własnej biblioteki. Wreszcie służba ds. kontaktów z mediami i informacją przystąpiła do uczestnictwa w sieci korespondentów wyspecjalizowanych w dziedzinie komunikacji sądowej.

W tym właśnie duchu troski o zapewnienie coraz wyższej jakości, w szczególności w oparciu o zaangażowanie właściwych organów i ekspertów z państw członkowskich, Trybunał zamierza w dalszym ciągu przyczyniać się do rozwoju przedsięwzięcia europejskiego, którego jest on, ponad wszelką wątpliwość, jednym z głównych uczestników.

Alfredo
CALOT ESCOBAR
Sekretarz

B / CYFRY I PROJEKTY

Instytucja działająca na rzecz równouprawnienia mężczyzn/kobiet

Z punktu widzenia reprezentacji kobiet na stanowiskach kierowniczych w obrębie administracji Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej mieści się w wyższej średniej instytucji europejskich. W 2017 r. Trybunał kontynuował zainicjowane w 2015 r. refleksje z wszystkimi kobietami pełniącymi funkcje kierownicze, aby ustalić środki mogące zachęcić kobiety do ubiegania się o stanowiska menadżerskie i aby zwiększyć w trwały sposób ich reprezentację na wszystkich szczeblach hierarchicznych.

Reprezentacja kobiet

649 stanowisk administratorów **53%**

27 stanowisk kierowniczych **36%**

20 stanowisk kierowniczych średniego szczebla **36%**

7 stanowisk kierowniczych wyższego szczebla **37%**

2174

urzędników i innych pracowników na dzień 31 grudnia 2017 r.

850
mężczyzn
40%

1324
kobiety
60%

Why does the Court of Justice of the EU...
**„Wyjaśnianie
obywatelom, w jaki
sposób orzecznictwo
Trybunału przyczynia się
do zmian w ich życiu.”**

028 / 135

Trybunał na kanale

YouTube

Każdy nowoczesny sąd powinien w skuteczny sposób wyjaśniać jednostkom, na czym polega jego rola. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wykorzystuje w tym celu różne sposoby komunikacji, w tym sieci społecznościowe, które – jak YouTube – są coraz częściej użytkowane przez obywateli.

W celu dotarcia do szerokiego kręgu odbiorców, których wiedza na temat prawa jest generalnie niewielka, Trybunał zrealizował szereg filmów krótkometrażowych, trwających 2–3 minuty. Te animacje, uzupełnione infografikami i komentowane przez narratora posługującego się prostym językiem, zawierają krótkie i łatwe do zrozumienia przekazy. Ich celem jest wyjaśnianie obywatelom, w jaki sposób orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przyczynia się do zmian w ich codziennym życiu.

Pierwsze animacje opublikowane na kanale YouTube dotyczą następujących zagadnień:

- *Dlaczego istnieje Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej?*
- *Jak funkcjonuje?*
- *Co Trybunał Sprawiedliwości robi dla nas?*
- *W jaki sposób Trybunał Sprawiedliwości i Sąd chronią moje prawa?*

Animacje te zostały zaprojektowane i przystosowane do użytku na ekranach smartfonów, tabletów, ale także na ekranach o dużych rozmiarach. Stanowią one więc atrakcyjny materiał pomocniczy, który może być wykorzystywany w ramach prezentacji i szkoleń.

To zainicjowane w 2016 r. i zrealizowane w 2017 r. przedsięwzięcie będzie kontynuowane w 2018 r., a nowe tytuły będą w dalszym ciągu skupiać się na interesach obywateli.

Instytucja szanująca środowisko naturalne

Od wielu lat Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej prowadzi ambitną politykę w dziedzinie środowiska, której celem jest spełnienie najbardziej wymagających norm w zakresie trwałego rozwoju i ochrony środowiska naturalnego.

Realizacji projektów nieruchomościowych instytucji, jak również codziennemu zarządzaniu środkami i narzędziami oddanymi do jej dyspozycji przyświeca nieustanna troska o poszanowanie środowiska naturalnego, o czym świadczy uzyskanie rejestracji w EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) w dniu 15 grudnia 2016 r.

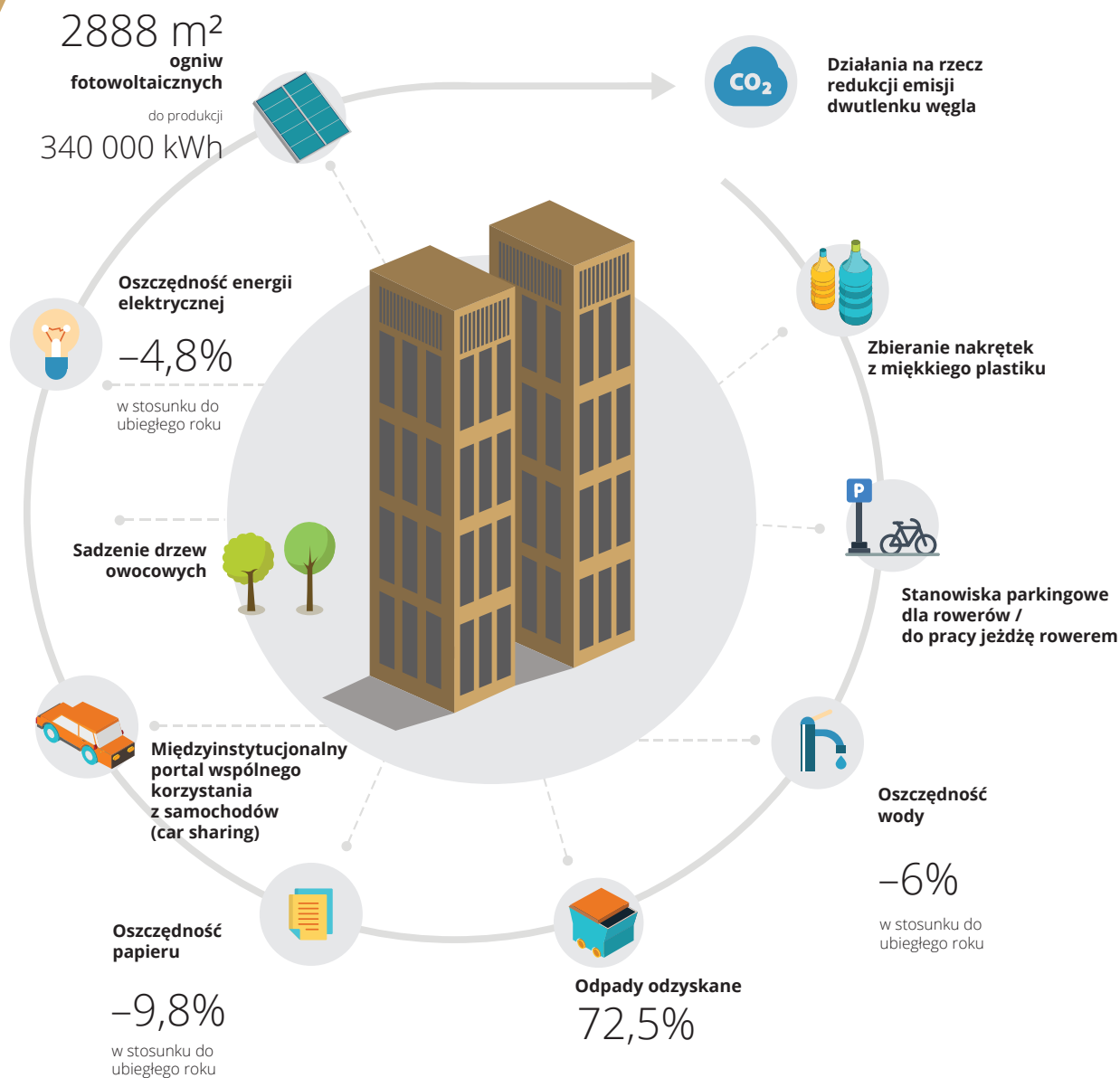
Certyfikacja EMAS, stworzona w drodze rozporządzenia europejskiego i przyznawana organizacjom spełniającym surowe warunki związane z ich polityką środowiskową i ich wysiłkami na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, stanowi zatem silny wyraz uznania dla zaangażowania ekologicznego Trybunału oraz wysokich wyników środowiskowych uzyskanych przez tę instytucję.

Certyfikacja ta prowadzi do konkretnych rezultatów w postaci przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska, których oddziaływanie nie ogranicza się wyłącznie do naszej instytucji, w szczególności w dziedzinie zrównoważonego transportu.

I tak w okresie od maja do lipca Trybunał uczestniczył w inicjatywie państwa luksemburskiego pod hasłem „**Mam vélo op d'Schaff**” (w języku polskim: „do pracy jeżdżę rowerem”), będącej kampanią luksemburskiego stowarzyszenia transportu (Verkéiersverbond), która ma zachęcić obywateli do korzystania z ekologicznych środków transportu, w szczególności z rowerów. W inicjatywie tej wzięła udział znaczna liczba pracowników, dzięki czemu przejechano łącznie 33 000 km, co jest równoznaczne z zaoszczędzeniem blisko 6 ton emisji CO₂. W efekcie sekretarz stanu rządu luksemburskiego do spraw zrównoważonego rozwoju i infrastruktury przyznał Trybunałowi drugą nagrodę „challenge entreprises”.

Ponadto Trybunał postanowił zapewnić 51 miejsc parkingowych dla rowerów w ramach budowy trzeciej wieży.

Wreszcie od kilku lat Trybunał uczestniczy w **Europejskim Tygodniu Zrównoważonego Transportu** w celu podnoszenia świadomości personelu odnośnie do skutków środowiskowych codziennych dojazdów do pracy.

WIELOJĘZYCZNOŚĆ WARTOŚCIĄ LEŻĄCĄ U PODSTAW UNII EUROPEJSKIEJ

Realizując swój podstawowy cel, jakim jest zapewnienie wymiaru sprawiedliwości o wysokiej jakości, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej przywiązuje dużą wagę do wielojęzyczności, będącej wartością leżącą u podstaw Unii Europejskiej.

Przestrzeganie zasady pełnej wielojęzyczności stanowi wyzwanie, sprostanie któremu instytucja powinna mieć nieustannie na względzie. System językowy Trybunału nie ma bowiem swego odpowiednika w żadnym innym sądzie na świecie, ponieważ językiem postępowania może być każdy z języków urzędowych Unii. Trybunał musi więc komunikować się ze stronami w języku postępowania i zapewnić, aby jego orzeczenia były publikowane w 24 językach urzędowych Unii. Instytucja ta ma za zadanie zapewnić 552 kombinacje językowe, co przekłada się na ponad milion przetłumaczonych stron rocznie oraz około 700 rozpraw i spotkań, które każdego roku są obsługiwane przez tłumaczy konferencyjnych.

W celu zachowania kardynalnej wartości wielojęzyczności, będącej zasadniczym komponentem Europy, Trybunał postanowił zreorganizować strukturę swych służb językowych z dniem 1 stycznia 2018 r. I tak utworzona została dyrekcja generalna ds. wielojęzyczności, złożona ze służb tłumaczeń konferencyjnych i tłumaczeń prawniczych. Trybunał jest pierwszą instytucją Unii Europejskiej posiadającą tego rodzaju dyrekcję, której zadaniem jest jeszcze skuteczniejsze zarządzanie wyzwaniami i problemami związanymi z wielojęzycznością. Trybunał pragnie w ten sposób zwrócić uwagę na fakt, że wielojęzyczność jest czynnikiem wzbogacającym, w myśl dewizy Unii głoszącej, że powinna ona pozostawać „zjednoczona w różnorodności” – w tym różnorodności językowej. W ramach wspierania wielojęzyczności w roku 2018 Trybunał upamiętni 40. rocznicę istnienia swej służby tłumaczeń konferencyjnych, a także 60. rocznicę rozporządzenia nr 1 w sprawie określenia systemu językowego Unii.

6

Śledzenie
aktualności
dotyczących
instytucji

Przejdź do portalu wyszukiwarki orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości i Sądu za pośrednictwem strony Curia:

curia.europa.eu

Śledź aktualności orzecznicze i instytucjonalne:

- czytając **komunikaty prasowe** pod adresem: curia.europa.eu/jcms/PressRelease
- dokonując subskrypcji **kanałów RSS** Trybunału: curia.europa.eu/jcms/RSS
- śledząc **konto Twitter** instytucji: @CourUEPresse lub @EUCourtPress
- ściągając aplikację **App CVRIA** dla smartfonów i tabletów

Aby dowiedzieć się więcej na temat działalności instytucji:

- odwiedź stronę dotyczącą **sprawozdania rocznego** za rok 2017: curia.europa.eu/jcms/AnnualReport
 - Panorama roku
 - Sprawozdanie dotyczące działalności sądowej
 - Sprawozdanie dotyczące zarządzania
- obejrzyj **animacje na kanale YouTube**

Dostęp do dokumentów instytucji:

- **archiwa historyczne**: curia.europa.eu/jcms/archive
- **dokumenty administracyjne**: curia.europa.eu/jcms/documents

Odwiedź siedzibę Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej:

instytucja proponuje zainteresowanym specjalnie przygotowane programy wizyt z uwzględnieniem zainteresowań każdej grupy (udział w rozprawie, zwiedzanie z przewodnikiem gmachów lub kolekcji sztuki, wizyta szkoleniowa):

curia.europa.eu/jcms/visits

W celu uzyskania jakichkolwiek informacji dotyczących instytucji:

- napisz do nas za pośrednictwem **formularza kontaktowego**: curia.europa.eu/jcms/contact

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
L-2925 LUKSEMBURG
LUKSEMBURG
TEL. +352 4303-1

SĄD
L-2925 LUKSEMBURG
LUKSEMBURG
TEL. +352 4303-1

Trybunał w Internecie: <http://www.curia.europa.eu>

Printed by Imprimerie Centrale in Luxembourg.

Tekst ukończono w lutym 2018 r.

Ani instytucja, ani żadna osoba działająca w jej imieniu nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania powyższych informacji.

Luksemburg: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej /
Dyrekcja ds. Komunikacji – Wydział Publikacji i Mediów Elektronicznych /
Urząd Publikacji Unii Europejskiej

© Unia Europejska, 2018

Zdjęcia © Georges Fessy

Zdjęcia © Gediminas Karbauskis

Powielanie jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Wykorzystywanie lub powielanie zdjęć lub innych dokumentów, do których Unia Europejska nie posiada praw autorskich, bez uzyskania zgody posiadaczy praw autorskich jest zabronione.

Print	ISBN 978-92-829-2716-8	ISSN 2467-138X	doi:10.2862/498303	QD-AQ-18-001-PL-C
PDF	ISBN 978-92-829-2744-1	ISSN 2467-1614	doi:10.2862/832987	QD-AQ-18-001-PL-N
EPUB	ISBN 978-92-829-2745-8	ISSN 2467-1614	doi:10.2862/491166	QD-AQ-18-001-PL-E

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ

DYREKCJA DS. KOMUNIKACJI
WYDZIAŁ PUBLIKACJI I MEDIÓW ELEKTRONICZNYCH

Urząd Publikacji

ISBN 978-92-829-2744-1